

2941

Systematiskt register.

A:d	Pysslingar	1
A:r	Spökeri på ättenhög	2
A:r	Brunnkäxan	3
B:d	Dödsvarsel	4
B:i	Väderleksmärken	5
E:a	Pengabloss	7
Ed	Barn äta levande mus - se även P;b och J:f	8
E:d	Barn som ej ville växa	9
I	Talesätt om torsken - se även P:b	20
I:f	Ramsa om fåglar och fisk	11
I:f	Räkneramsor	13
I:h	Gåtor	33
I	Öknman i Vikhög	36
J:f	Mot hylleblåst	37
J:f	Mot finnar	38
F:f	Mot bölder	39

Skriv endast på denna sida!

J:f	Mot kallbrand	40	2941
J:f	Mot slaget	41	
J:a	Lytesskrubbor - se även P:b	42	
J:a	Lyten	43	
J:a	Tabu för havande	44	
J:g	Död och begravning	45	
N:a	Duk över maten nyårsnatt	46	
N:c	Ej bada midsommatdagen	47	
U:a	Tunt med smör på bröd	49	
	<i>Lyten vid fiskrensning.</i>	50	

Vid Löddeköpinge låg förr en hög och i Pyslingar.
den bodde pyslingar. En gång kom de fram till na-
boen och lånade hans grissla och för det fick han
bröd i stället.

2941

På stora högen i Vikhög låg en gång en natt två man av kustbevakningen för att hålla utkik men somnade. Då fick plötsligt en av dem en kall kyss och de blevo dödsskrämda och rusade därifrån, ty på sådana högar får man ej vara om natten - det är farligt. Spökeri på ättehög.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

3
Karl Frankman
adress: Ortnäs

2941

Ber. Ingberg Pettersen
född 1896 i Lomma

I brunnen så de gamle till slytterna Brunkäxan.
bedde brunkäxan och hon kom och tog dem
om de inte voro snälla.

2941

När en hände gal som en tupp,
blir det dödsfall i familjen.

Det samma gäller när frukt-
träden blommar på vintern eller

har en sockerbita vit bläst
betyder det dödsfall för den som
gör den ren.

Dödsvarsel.

2941

När måsarna ligga långt uppe
på land, blir det dåligt väder.

Väderleksmärke.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skens
Kajagården
Löddstjärninge
sept. 1936

6
Olycksfall
Berättelse
Fot. 1896
2941

När m'sarna flyga över marken i
store flockar blir det storm eller
regn.

Väderleksmärke.

2941

Ovanför samhället (Vikhög) ligger där säkert en skatt begravnen, ty förr stod där alltid ett vackert bloss. Kastade man stål över blosset kunde man ta skatten, men det är där ingen som gjort så skatten ligger där än.

Pengabloss.

Ett barn, som ej kunde hålla torrt i sängen, kunde man bota om man fångade en mus och stekte den levande, och sedan lät barnet äta den med annan mat. Det sa mor hjälpte. Hon talade om en kvinna i Barsebäck, som gjort det.

Barn som ej kunde
hålla torrt i säng.

Mor sa, att man skulle köpa en ny kvast, och sedan med den sopa barnet utöver dörr-
tröskeln utan att säga något. Det sa mor
hjälpste för det hade hon själv prövat.

Barn som ej vill
växa.

Känne
Hälsningar
Rödfågarna
1930

10

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1941 av Kurt Spänkman
1896 av August Peterson
född år 1896 i Gönna 2941

När det ej är r i månadens namn,
så de gamle, att torsken ej är bra.

Talesätt om torsken.

11

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2941

Ramsa om fåglar och fisk.

När fåglarna lyngas (stockas) på
lan'
d^s lyngas fisken i van'.

12

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2941

När ången är grön
är spätten skön,
och när marken är bar
är skrubben rar.

Ramsa om spätte och skrubba.

2941

Esike desike
luntan tuntan
semili maka
kukeli kaka
ärlan bärnan
biff, buff, baff.

Räkneramsa

14

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2941

Kräken sett på tallekvist,
hon sa ett, hon sa tu,
ute skall du vara nu.

En gång gick jag över Lössedeå,
då hörde jag en klocka slå
hur många slag slog den då?

(Ett tal nämnes av en av
deltagarna, exempelvis fyra.
Den som börjat räkna räknar
nu med fyra och varje gång
en blir fyra går denne ut
tills en återstår. Denne
tar nu).

16

LUDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2941

Min mor kokte te,
jag fick ingen enda ske,
ett tu tre
balle balle balle
(sista går ifrån).

17

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2941

Herr baron gick på bron,
knäckte nötter under fötter;
fyra fötter och ingen tå,
hur kunde herr baronen så?

2941

Uppå i ett litet träd
satt två papegojor
den ene sa: "jag älskar dig"
den andre sa: "vad rår det mig?"

2941

Uppe i ett litet träd
satt där en loppe,
mor tog och stekte den,
far tog och spiste den,
fy får pocker!
far spisar loppor.

20

LURDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2941

Kärningen låg på svarta golv
hon så elva hon så tolv
nte skall du vara nu.

2941

Skåten gick på gatan fram
för att låna ett borrh,
vad skall du ved borrh?
borra mig en vagn,
vad ska du med vagn?
köra lite hö,
vad skall du med litet hö?
åt min lilla ko,
vad ska du med ko?
mjölka lite mjölk,
vad skall du med mjölk?
göra lite ost .
vad skall du med ost?
göra lite pust.

22

LUDVIG LARSSON
FOLKMINNESBOKEN /

2941

Kalle skulle koka gröt,
gröten börja rinna,
Kalle börjar springa,
när han kom på trappan,
möter han sin pappa,
när han kom på bron,
möter han baron,
när han kom på isen,
möter han polisen,
när han kom i porten,
trampa han i lorten.

23

Eder Peder
stiger meder
från kateder,
rappet smäller,
gossen gnäller
aj, aj, aj.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2941

Räkneramsa.

2941

Bagarns lilla sockerrätta
räkna rätt så blir det åtta.
Men jag tror att rätten ljuger
därför räknar vi till tjugo.

(räknar. Den tjugonde går ut.)

Räkneramsa.

2941

Det var en so
på vår lo,
den hade många grisar,
fem och fem och femton,
det betyder gläntom,
gläntom på päntom
och pipa på knurr.

Räkneramsa.

2941

Fisken simmar i havet blå,
vilken färg har den då?
(Ex. föreslår någon:) "Röd".
R - ö # d (d blir utslagen).

Räkneramsa

2941

Ole dole doff
kinke hane koff,
koffeliane birkebane
ole dole doff.

(Var och en av deltagarna knyter händerna.
Den, som räknar, räknar varje hand, varför
sålunda var och en måste räknas två gånger
Då en av händerna blivit utslagen stickes
den i fickan, tills även nästa hand uträknats.

Räkneramsa

2941

Viter häst stod i stall
spänd i sporrar, spjut i hand,
si on maka, si on kaka,
ärtan bärtan biff buff baff,
där fick du ditt rätta straff.

Räkneramsa.

2941

Ett två tre kines
det var du som fes.

Räkneramsa.

Adam padam paradis
slaktade sin feta gris,
kött och blod det sålde han
men räntan (innanmätet) själv behållde han.

2941

Räkneramsa.

Elle pelle ni
nu är du fri.

2941

Räkneramsa.

Ällinga, vällinga vattenspruta
där fick du på truta
ditt rälige troll
för du inte kunde räkna till tol.
Ett, två, tre, fyra,
alla byxor äro mycket dyra
och den som inga byxor har
får gå med röven bar.

Räkneramsa.

2941

Påven i Rom
han hade en hund.
Vad heter han?
Vad är hans namn?

(Vad)

Gåta.

2941

Varför har kungen röda byxhängslor?

Gåta.

(för att ej teppe byxorna)

2941

Hanna hade
hisklig hasklig
hosta hela hösten om
huru många h är där i det?

(inga h i det)

Gåta.

Hamnfogden kallas "Kungen".
En man som fär gick och sålde
musfällor och hette Magnus kallade
han "Musamagnus". "Meran" kallades
en man som när han var liten alltid
red på sin far. "Dopsea" kallades en
fär att han gick med en engelsk matros-
mössa med "dons (tofs).

Örnamn i Vikhög.

Hylleblåst fick en havande
kvinna, som gjort sitt behov under
ett hylleträd. För att bli botad
skulle hon gå till en bäck och taga
rinnande vatten, och sedan tre gånger
tigande gå till en hyllebuske och
säga "vill du hela mig så skall jag
våta dig". Så skulle hon slå vattnet
på hyllebusken. Det hjälpte.

Mot hylleblåst.

2941

Min mormor berättade, att det en gång i Lomma var en flicka, som hade 39 finner i ansiktet. En gång mötte flickan en okänd kvinna, som spottade henne tre gånger i ansiktet. Flickan blev ond och sade till sina föräldrar, som också blevo onda. Men det var bara bra. För ju ondare de blev dess~~de~~ fortare gick finnerna bort, och det gjorde de också och sen visste flickan ej till sig av glädje och tackade den gamla.

Mot finner.

LINNEA UNIVERSITETS
FÖLJESAMMANSKAP

2941

En plåsterlapp som suttit på en böld
ska man ta av och fästa på ett hjul och
när hjulet går runt går bölden bort.

Mot bölder.

2941

Men rev vanligt linne i små bitar
på en tallrik. Däröver satte man en trätt
och tände på linnet så att röken gick genom
trätten och berörde det sjuka benet. Det hjälp-
te.

Mot kallbrand.

2941

När havande kvinna blev rädd
vid svinslekt fick barnet svinslaget.
Särskilt förligt var det för henne att
vispa blod . Slaget botades genom att
man på apoteket köpte svarta skorpions-
droppar som barnet skulle ta in.

Mot slaget.

2941

En skrubba, svart på bägge sidor,
kallade de gamle "lydeskrubbor", och
med den kunde man bota lyten hos barn
genom att modern, utan att barnet visste
det, berörde barnets lyte med skrubban
utan att yttra ett ord.

Lytesskrubbor.

2941

Alle slags lyten kunde man bota genom att en anhörig till den, som hade lytet, tog handen, av en död och tre gånger strök över lytet. Död man botade kvinna och tvärt om. Ett lika säkert sätt var att den, som hade lytet, tvättade sig i döpvatten.

Bota lyten.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

44

2941

En havande fick ej se genom
en springa för då blev barnet kis-
ögt.

Förbud för havande.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2941

De ägodelar, som den døde brukade
bära på sig, skulle följa med honom i
kistan, för då gick han inte igen och
spökade.

Död och begravning.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

46

2941

Nyårsafton skulle man lägga en
duk över maten, som skulle stå till
morgonen. Då skulle man under det nya
året ej sakna mat i huset.

Duk över maten nyårsnatt.

2941

Widsommarafton skulle man lägga sju olika sorters ärtor under huvudkudden. Utan ett ord skulle man taga dem och utan ett ord skulle man gå hem och lägga sig. Då skulle man i drömmen få se sin tillkommande.

Widsommarafton.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

48

2941

Man fick inte bada på mid-
sommerdagen ty badade man sig till
sjukdom särskilt utslag, sa de gamle.

Ej bada midsommardagen.

2941

När de gamle fick en smäråss,
som där var så tunt med smär på ett
brödet lyste igenom brukade de säga:
"Tack och lov får att jag har fått
min syn igen".

Tunt med smär på brödet.

2941

Blev havande kvinna rädd
vid fiskränsning fick barnet
det lvtet, att det svimmede så
fort det såg blod. För att bota
det skulle barnet av modern få
in fiskblod utan att det visste
det.

Lyten vid fiskränsning.